

Wijziging van de Algemene wet inzake rijksbelastingen in verband met de openbaarheid van belastingrechtspraak

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is dat het onderzoek ter zitting in belastingzaken in de regel in het openbaar plaatsvindt;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Algemene wet inzake rijksbelastingen wordt als volgt gewijzigd:

A. **Artikel 27c** vervalt.

B. **Artikel 27g** vervalt.

C. In **artikel 27j**, tweede lid, wordt "27c, 27d, 27f en 27g" vervangen door: 27d en 27f.

D. In **artikel 29** wordt "8:60, 8:70" vervangen door: 8:60, 8:62, 8:70.

E. **Artikel 29c**, derde en vierde lid, vervallen.

F. **Artikel 30** vervalt.

G. Aan **artikel 67**, tweede lid, wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel c door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

d. de rechter bepaalt dat een afschrift van een uitspraak ongeanonimiseerd wordt verstrekt.

Artikel II

In de Invorderingswet 1990 wordt aan **artikel 67**, tweede lid, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel c door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

d. de rechter bepaalt dat een afschrift van een uitspraak ongeanonimiseerd wordt verstrekt.

Artikel III

In de Registratiewet 1970 wordt aan **artikel 10**, tweede lid, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel c door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

d. de rechter bepaalt dat een afschrift van een uitspraak ongeanonimiseerd wordt verstrekt.

Artikel IV

In de Wet waardering onroerende zaken wordt in **artikel 30**, eerste lid, "22j tot en met 30" vervangen door: 22j tot en met 29i.

Artikel V

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Financiën,

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Openbaarheid van rechtspraak, dat wil zeggen van de zitting en van de uitspraak, is verankerd in de Grondwet en in internationale verdragen.¹ Openbaarheid van rechtspraak is de hoofdregel in nagenoeg alle rechtsgebieden, waaronder het algemene bestuursrecht. Openbaarheid van rechtspraak is ook in de in ons omliggende landen gebruikelijk. Sinds jaar en dag vindt in Nederland de zitting in belastingzaken echter plaats achter gesloten deuren, althans voor zover deze zitting de belastingaanslag betreft. Ook bij de laatste herziening van de desbetreffende bepalingen per 1 januari 1999 is beslotenheid als hoofdregel gehandhaafd.² Enkel de omstandigheid dat de rechtspraak in belastingzaken inbreuk maakt op algemene regels rechtvaardigt dat deze inbreuk op gezette tijden tegen het licht gehouden wordt. Daarnaast heeft het kabinet de geluiden uit de Tweede Kamer gehoord en kennis genomen van de opinies die in de fiscale vakliteratuur en de media zijn verschenen over de openbaarheid van belastingrechtspraak.³ Alles afwegende stelt het kabinet nu voor om de onderhavige inbreuk te schrappen, dus om het onderzoek ter zitting ook in geschillen die belastingaanslagen betreffen in het openbaar te doen plaatsvinden.

Openbaarheid van rechtspraak wordt niet alleen geborgd door de toegankelijkheid van het onderzoek ter zitting, maar tevens – of wellicht juist – door de mogelijkheid om kennis te nemen van de uitspraak van de rechter. Ook op dit punt bevat het wetsvoorstel twee wijzigingen. De ene wijziging beoogt een ruimere wettelijke grondslag te bieden aan het anonimiseringsbeleid dat de rechter volgt bij publicatie van uitspraken. Daarnaast stelt het kabinet voor om voor het verstrekken van uitspraken aan derden het machtigingsvereiste te laten vervallen en dus ook op dit punt aan te sluiten bij het algemene bestuursrecht.

2. Waarom is besloten tot wetswijziging?

2.1 *Openbaarheid van de zitting*

Openbaarheid van de zitting is een waarborg voor behoorlijke rechtspraak. De kenbaarheid en controleerbaarheid van hetgeen ter zitting voorvalt, is een zwaarwegend algemeen belang. Daartegenover staat de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van bedrijfsgegevens van de belastingplichtige, of – kort gezegd - diens privacy als het gaat om zijn financiële aangelegenheden. De vraag is welk belang *in de regel* moet prevaleren. Deze vraag kan

¹ Zie in het bijzonder artikel 14, eerste lid, van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, en artikel 6, eerste lid, van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

² Wet Aanpassing van het fiscale procesrecht aan de Algemene wet bestuursrecht en wijziging van een aantal fiscale en andere wetten (herziening van het fiscale procesrecht).

³ Zie mr. dr. A.J.H. van Suijen, Pleidooi voor openbare belastingrechtspraak, NTFR 2008/933, B.F.A. van Huijgevoort, Sesam, open u!, WFR 2009/1417, F.R. Herreveld, Belastingprocedures dienen besloten te blijven, WFR 2009/6838, mr. J.A.R. van Eijdsden, Anonimisering van fiscale uitspraken, WFR 2010/6877. Op 24 september 2010 heeft bovendien ter gelegenheid van het 40 jarige jubileum van mr. J.J.M. Hertoghs een symposium plaatsgevonden met als titel: Belastingrechtspraak openbaar! Is dan niets meer heilig?

beantwoord worden aan de hand van een andere vraag: vormt openbaarheid van het onderzoek ter zitting in belastingzaken een reële en ontoelaatbare belemmering voor belastingplichtigen om hun zaak voor te leggen aan de rechter? Op grond van een vergelijking met andere rechtsgebieden, andere gerechten en andere landen beantwoordt dit kabinet deze vraag thans ontkennend.

Op tal van andere rechtsgebieden komen gevoelige zaken aan de orde. Voorbeelden zijn procedures met betrekking tot ontslagvergoedingen, faillissementen en uitkeringen. Ook kan gedacht worden aan procedures waarin de Ondernemingskamer bevoegd is, zoals verzoeken tot het vaststellen van wanbeleid van een rechtspersoon. Openbaarheid van de zitting is daar vanzelfsprekend. Ook procedures bij het Gerecht van Eerste Aanleg, bij het Hof van Justitie van de Europese Unie en bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens zijn in de regel openbaar, zelfs in die mate dat belanghebbenden met naam en toenaam in de publicaties van die gerechten genoemd worden. Een ander in dit verband relevant voorbeeld zijn geschillen met betrekking tot een fiscale boete. In tegenstelling tot geschillen met betrekking tot belastingaanslagen worden fiscale boetezaken in het openbaar behandeld. Signalen dat openbaarheid van de zitting belastingplichtigen ervan weerhoudt om de fiscale boete in rechte te bestrijden, zijn niet bekend. Het ligt niet in de rede dat de openbaarheid van de zitting in belastingzaken anders zal uitpakken. Het kabinet wijst er daarbij tevens op dat in al de ons omringende landen, zoals België, Duitsland, Frankrijk, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en een groot aantal andere EU-landen, belastingrechtspraak in het openbaar plaatsvindt.

Samengevat is het kabinet dus van oordeel dat het belang van openbaarheid van (belasting)rechtspraak in de regel dient voor te gaan op het belang van privacy. Dat deze afweging nu anders uitvalt dan in het verleden, kan – naast de andere uitkomst van de gemaakte vergelijkingen – mede verklaard worden door een toenemende maatschappelijke roep om transparantie, en, daarbij behorend, een andere waardering van privacy in het algemeen. Overigens kunnen bij de inbreuk op de privacy ten gevolge van de openbaarheid van de zitting nog wel drie kanttekeningen geplaatst worden. Ten eerste gaat het in veel belastingzaken, bijvoorbeeld in geschillen over de parkeerbelastingen, niet om in financieel opzicht delicate informatie. Het privacybelang is dan niet aan de orde. Ten tweede is ook in veel belastingzaken het geschil beperkt tot een bepaald punt, zodat de belastingplichtige niet gehouden is om in het openbaar inzicht te geven in of rekenschap af te leggen over zijn gehele 'huishoudboekje' of bedrijfsgegevens. Het voorstel ziet immers op de openbaarheid van de zitting, dus niet van het procesdossier, laat staan van alle bij de Belastingdienst of elders beschikbare fiscale informatie. Ten derde en als laatste benadrukt het kabinet dat de rechter in het voorgenomen wetsvoorstel de bevoegdheid behoudt om eigener beweging of op verzoek van de belastingplichtige of de inspecteur de deuren alsnog te sluiten, en dus in een specifieke zaak het belang van privacy te laten voorgaan op het belang van openbaarheid.

2.2 De fiscale geheimhoudingsplicht

Openbaarheid van de zitting in belastingzaken kan vragen oproepen omtrent de fiscale geheimhoudingsplicht, bijvoorbeeld of de aanwezigen ter zitting gebonden zijn aan de fiscale

geheimhoudingsplicht. Ook kan de vraag gesteld worden of de openbaarheid van de zitting gevolgen heeft voor het (niet) anonimiseren van uitspraken. Juist omdat de meningen over dit onderwerp niet onverdeeld zijn, acht het kabinet het geboden bij deze gelegenheid uitgebreider op de fiscale geheimhoudingsplicht in te gaan.

Onder de fiscale geheimhoudingsplicht valt hetgeen een ieder uit of in verband met enige werkzaamheid bij de uitvoering van de belastingwet blijkt of wordt medegedeeld over de persoon of de zaken van een ander. Datgene mag niet verder bekendgemaakt worden dan voor de uitvoering van de belastingwet of de invordering van enige rijksbelasting noodzakelijk is. Onderscheiden moet dus worden 1) wie aan de fiscale geheimhoudingsplicht gebonden is (een ieder die een werkzaamheid verricht bij de uitvoering van de belastingwet), 2) wat onder de geheimhoudingsplicht valt (hetgeen daarbij blijkt of wordt medegedeeld over de persoon of zaken van een ander), en 3) wat het gevolg is (geen verdere bekendmaking dan noodzakelijk voor de uitvoering van de belastingwet of de invordering van enige rijksbelasting).

De eerste vraag is dus wie werkzaamheden verrichten bij de uitvoering van de belastingwet. Het spreekt voor zich dat de inspecteur werkzaamheden verricht bij de uitvoering van de belastingwet, en dus aan de fiscale geheimhoudingsplicht gebonden is. De term "uitvoering" moet in dit verband echter niet uitsluitend worden verstaan in de zin van of geassocieerd worden met de uitvoerende instanties die primair belast zijn met de heffing en invordering van belastingen, zoals de Belastingdienst. Onder de uitvoering van de belastingwet vallen alle werkzaamheden die ertoe leiden of eraan bijdragen dat de bepalingen van de belastingwet geëffectueerd worden. Dit omvat de uitleg of toepassing van de belastingwet naar aanleiding van een gerezen geschil. Ook de rechter is daarmee in beginsel gehouden om hetgeen hem blijkt of wordt medegedeeld bij de fiscale geschilbeslechting geheim te houden. Van de 'klassieke' betrokkenen resteren dan nog de belastingplichtige of de inhoudingsplichtige (de belanghebbende) en diens gemachtigde. De belanghebbende is niet beroepsmatig betrokken bij de uitvoering van de belastingwet, maar valt naar de mening van het kabinet wel onder het bereik van de geheimhoudingsplicht. Zijn werkzaamheden bestaan uit het voldoen aan zijn fiscale verplichtingen, zoals het doen van aangifte, en het uitoefenen van zijn fiscale rechten, zoals het aantekenen van beroep. Anders dan de inspecteur en de rechter is de fiscale geheimhoudingsplicht van de belanghebbende echter beperkt tot informatie die niet hemzelf betreft. De positie van de gemachtigde is een afgeleide van die van de belanghebbende. Los van geheimhoudingsplichten die voor hem uit anderen hoofde gelden, zoals uit zijn beroepsregels, is de gemachtigde op grond van de fiscale geheimhoudingsplicht alleen gehouden informatie over de persoon of zaken van een ander dan degene die hij vertegenwoordigt geheim te houden.

Openbaarheid van de zitting brengt op zichzelf geen wijziging in de fiscale geheimhoudingsplicht. Openbaarheid van de zitting betekent wel dat er een nieuwe groep bijkomt die kennis kan nemen van fiscale, 'geheime' informatie. Dit is het publiek. De fiscale geheimhoudingsplicht geldt niet voor deze (professioneel) belangstellenden. Het kabinet kiest er bewust voor om de fiscale geheimhoudingsplicht thans niet uit te breiden, zodat alle aanwezigen ter zitting daaraan gebonden worden. Doorslaggevend bij deze keuze is dat ook op andere

rechtsgebieden, en bij de fiscale boete, geen plicht tot geheimhouding wordt opgelegd aan het publiek. Gevolg van deze keuze is wel dat het publiek de vrijheid heeft om hetgeen hun ter zitting blijkt of wordt medegedeeld verder bekend te maken, terwijl die vrijheid voor de procespartijen en de rechter in meer of minder mate beperkt is.

In dit kader passen nog twee opmerkingen. Ten eerste staat de fiscale geheimhoudingsplicht van de inspecteur er niet aan in de weg dat hij ter zitting aanvoert wat nodig is voor het verweer en de informatieverstrekking aan de rechter en de belanghebbende. Daaraan doet openbaarheid van de zitting niet af. Ten tweede is het het kabinet bekend dat andere wetten ook geheimhoudingsplichten opleggen aan de rechter en de inspecteur. In verhouding tot deze geheimhoudingsplichten moet de fiscale geheimhoudingsplicht gezien worden als een *lex specialis*. Overigens bestaat tussen de algemene geheimhoudingsplichten en de fiscale geheimhoudingsplicht naar de mening van het kabinet geen strijd.

2.3 *De publicatie van de uitspraak*

De rechter zal hetgeen hem bij de uitvoering van de belastingwet is medegedeeld of gebleken over de persoon of de zaken van een ander gewoonlijk slechts communiceren via zijn uitspraak. Zoals eerder gezegd borgt wellicht juist de mogelijkheid om kennis te nemen van de uitspraak van de rechter de openbaarheid van rechtspraak. Daartegenover staat het belang van de belanghebbende bij privacy. Ook hier gaat het kabinet in op de fiscale geheimhoudingsplicht, mede ter toelichting van de voorgestelde wijziging daarvan.

De rechter bepaalt welke uitspraken voor publicatie verstrekt worden. De uitspraak is de weergave van hetgeen de rechter bij de uitvoering van de belastingwet over de persoon of de zaken van een ander is medegedeeld of gebleken. Daarom verbiedt de fiscale geheimhoudingsplicht de rechter de uitspraak bekend te maken, tenzij dat noodzakelijk is voor de uitvoering van de belastingwet. Als bekendmaking noodzakelijk is voor de uitvoering van de belastingwet, mag de bekendmaking vervolging niet verder gaan dan noodzakelijk. Naar de mening van het kabinet dient de publicatie van uitspraken de uitvoering van de belastingwet. De kenbaarheid van de uitleg of toepassing van de belastingwet door de rechter voor anderen dan de direct betrokkenen, kortom: openbaarheid van rechtspraak, draagt bij aan de effectuering van de bepalingen van de belastingwet. Publicatie van uitspraken strijdt echter dan alleen niet met de fiscale geheimhoudingsplicht, indien de bekendmaking niet verder gaat dan noodzakelijk voor de uitvoering van de belastingwet. In het algemeen zijn de gegevens omtrent de persoon van de belanghebbende niet noodzakelijk voor de kennisneming door anderen van de rechtspraak. Deze gegevens moeten dus geanonimiseerd worden. Daarmee wordt niet alleen voldaan aan de fiscale geheimhoudingsplicht, maar wordt ook het recht op privacy van de belanghebbende gerespecteerd.

Het kabinet concludeert derhalve dat de afweging bij publicatie van een uitspraak tussen de openbaarheid van rechtspraak en het belang bij privacy reeds besloten ligt in de fiscale geheimhoudingsplicht. Het is het kabinet echter gebleken dat er ook andere belangen kunnen zijn die tot ongeanonimiseerde openbaarmaking dwingen. Een voorbeeld daarvan is de door de Tweede

Kamer recent aan de orde gestelde kwestie van de als belastingplichtige procederende publiekrechtelijke lichamen.⁴ In deze kwestie speelde het belang van kenbaarheid van de besteding van publieke middelen. Hoewel dit belang niet valt onder de uitvoering van de belastingwet, heeft het kabinet ook duidelijk uitgesproken het met de Kamer eens te zijn dat de naam van deze publiekrechtelijke lichamen ongeanonimiseerd gepubliceerd moet worden.

Het kabinet acht het thans wenselijk om wettelijk vast te leggen dat de rechter inbreuk kan maken op de fiscale geheimhoudingsplicht indien andere specifieke belangen dit vereisen, en zijn uitspraak ongeanonimiseerd kan publiceren. Ook de afweging van dit specifieke belang tegen het belang bij privacy laat het kabinet aan de rechter. De rechter is namelijk bij uitstek tot in detail op de hoogte van de zaak. De snelle en adequate aanpassing van het anonimiseringsbeleid van de rechterlijke macht naar aanleiding van de genoemde kwestie rondom de publiekrechtelijke lichamen heeft bovendien nogmaals aangetoond dat de rechter gevoelig is voor maatschappelijke ontwikkelingen. Het kabinet vreest niet dat de ruimere wettelijke grondslag voor het ongeanonimiseerd publiceren leidt tot willekeur. Het anonimiseringsbeleid van de rechterlijke macht is vastgelegd in de zogenoemde Anonimiseringsrichtlijnen, die voor een ieder kenbaar zijn door middel van de publicatie op www.rechtspraak.nl.

2.4 *Het machtigingsvereiste*

Het wetsvoorstel voorziet als laatste in het vervallen van het zogenaamde machtigingsvereiste. In het algemene bestuursrecht geldt geen beperking voor het verstrekken van afschriften of uittreksels van uitspraken aan anderen dan procespartijen. Voor het verstrekken van uitspraken in belastingzaken moet de rechter machtiging verlenen. Ook het machtigingsvereiste moet bezien worden tegen de achtergrond van de fiscale geheimhoudingsplicht. Het geven van een machtiging vormt een waarborg op de naleving van de fiscale geheimhoudingsplicht. Daaruit volgt dat de machtiging wordt geweigerd indien ook na anonimisering de geheimhouding van persoonlijke en financiële gegevens onvoldoende wordt beschermd, tenzij het belang van openbaarheid van de rechtspraak zwaarder weegt.

Het kabinet meent dat de toegevoegde waarde van het machtigingsvereiste dermate gering is, dat het vereiste kan komen te vervallen. Alleen al vanwege de aantallen kunnen niet alle uitspraken gepubliceerd worden. De rechter zal dus altijd een keuze maken, en daarbij de belangen van openbaarheid van de rechtspraak en het belang bij privacy betrekken. Zoals hiervoor geconcludeerd is, liggen deze belangen al besloten in de fiscale geheimhoudingsplicht. Het is derhalve overbodig om de afweging van deze belangen nogmaals voor te schrijven en om de vanzelfsprekende belangenafweging te laten bekrachtigen door machtiging. Het kabinet stelt daarom voor het machtigingsvereiste te laten vervallen.

⁴ Aangangsel Handelingen II, 2009/10, nr. 276, en Kamerstukken 2010/11, 31 066, nrs. 96 en 100.

3. Inhoud van de wetswijziging

Voor wat betreft de openbaarheid van de zitting in belastingzaken en de verstrekking van afschriften en uittreksels van de uitspraak in belastingzaken houdt het wetsvoorstel in dat de Algemene wet bestuursrecht op deze punten onverkort gaat gelden. Voor de openbaarheid van de zitting leidt dit tot een omkering van de huidige hoofdregel. In plaats van beslotenheid van de zitting, tenzij, gaat deze luiden: openbaarheid van de zitting, tenzij. Daarbij zijn de redenen voor sluiting van de deuren in de wet aangegeven. Het kabinet acht van belang dat de rechter de mogelijkheid behoudt de deuren te sluiten. Er kunnen zich namelijk specifieke zaken voordoen waarin beslotenheid toch geboden is. De belanghebbende of zijn wederpartij kunnen daarom uiterlijk bij aanvang van het onderzoek ter zitting een verzoek doen om sluiting van de deuren. De belastingrechter maakt dan, met zijn kennis van die specifieke zaak, een eigen afweging. Zijn tussenbeslissing kan tegelijkertijd met de uitspraak worden voorgelegd aan de hogere rechter. Daarmee meent het kabinet dat het voorstel voldoende evenwichtig is: het algemene belang van openbaarheid van de rechtspraak staat voorop, terwijl een specifiek belang bij beslotenheid is gewaarborgd.

Voor wat betreft het (niet) anonimiseren wordt op de fiscale geheimhoudingsplicht een uitzondering gemaakt. De fiscale geheimhoudingsplicht geldt niet indien de rechter bepaalt dat een uitspraak ongeanonimiseerd verstrekt wordt. De belastingrechter krijgt daarmee een ruimere mogelijkheid om bij de publicatie van zijn uitspraak ook rekening te houden met andere belangen dan reeds in de fiscale geheimhoudingsplicht besloten liggen.

4. Internetconsultatie

P.M.

5. Het advies van het College Bescherming Persoonsgegevens

P.M.

6. Het advies van de Raad voor de rechtspraak

P.M.

7. Budgettaire aspecten, uitvoeringskosten Belastingdienst en gevolgen voor de rechterlijke macht

P.M.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I, onderdelen A, C, D en E (artikelen 27c, 27j, 29 en 29c van de Algemene wet inzake rijksbelastingen)

Artikel 27c van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) bevat een afwijking van artikel 8:62 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Deze afwijking is in artikel 27j, tweede lid, van de AWR van overeenkomstige toepassing verklaard in de bepalingen omtrent het hoger beroep, en – in andere bewoordingen – in artikel 29c, derde en vierde lid, van de AWR voor wat betreft het beroep in cassatie. Voorgesteld wordt om deze afwijking te schrappen, zodat de Awb op dit punt onverkort geldt. Dit betekent dat de zitting in belastingzaken openbaar is, tenzij de rechter bepaalt dat het onderzoek ter zitting geheel of gedeeltelijk plaatsheeft met gesloten deuren: a) in het belang van de openbare orde of de goede zeden, b) in het belang van de veiligheid van de Staat, c) indien de belangen van minderjarigen of de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen dit eisen, of d) indien openbaarheid het belang van een goede rechtspleging ernstig zou schaden. De uitzondering onder c), sluiting van de deuren omwille van privacybelangen, ligt in belastingzaken overigens het meest voor de hand.

Artikel I, onderdeel B, C en F (artikel 27g, 27j en 30 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen)

In afwijking van de Awb bevat artikel 27g van de AWR een specifieke regeling voor het verstrekken van uitspraken aan anderen dan de procespartijen. In belastingzaken verleent de rechter daarvoor machtiging. Dit vereiste is overbodig en kan daarom vervallen. De regeling van art. 8:79 Awb geldt dan ook voor het verstrekken van uitspraken in belastingzaken. Dit geldt niet alleen voor uitspraken van de rechtbank, maar ook voor die van de gerechtshoven en voor de arresten van de Hoge Raad. Artikel 27j van de AWR wordt dienovereenkomstig aangepast, terwijl artikel 30 van de AWR geheel vervalt.

Artikel I, onderdeel G (artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen)

In artikel 67 van de AWR is de geheimhoudingsverplichting in belastingzaken geregeld. Deze houdt in dat informatie waarover in het kader van de uitvoering van de belastingwet wordt beschikt, niet verder bekend wordt gemaakt dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de belastingwet (of de invordering van enige rijksbelasting als bedoeld in de Invorderingswet 1990). De geheimhoudingsplicht werkt ruim. Niet alleen geldt deze voor medewerkers van de Belastingdienst. Ook bijvoorbeeld belastingadviseurs en de belastingrechter zijn hieraan gebonden. Omdat het kabinet van mening is dat sprake kan zijn van belangen, die niet de uitvoering van de belastingwet raken, maar die wel zwaarwegend genoeg zijn voor kennisneming van de ongeanonimiseerde uitspraak, wil het kabinet ruimer mogelijk maken dat in die situaties fiscale uitspraken ongeanonimiseerd worden gepubliceerd. Om in dergelijke gevallen niet in conflict te komen met de fiscale geheimhoudingsverplichting, wordt aan het tweede lid van dit artikel een nieuw onderdeel toegevoegd. Dit onderdeel biedt een wettelijke basis voor de rechterlijke macht om de fiscale geheimhoudingsplicht te doorbreken.

Artikel II (artikel 67 van de Invorderingswet 1990)

De Invorderingswet 1990 is geen belastingwet en valt dus niet onder de AWR. Daarom bevat artikel 67 van de Invorderingswet een eigen geheimhoudingsplicht, die gelijklopend is aan artikel 67 van de AWR. In dit artikel wordt dezelfde wijziging aangebracht als in artikel 67 van de AWR.

Artikel III (artikel 10 van de Registratiewet 1970)

De Registratiewet 1970 is geen belastingwet en valt dus niet onder de AWR. Daarom bevat artikel 10 van de Registratiewet een eigen geheimhoudingsplicht, die gelijklopend is aan artikel 67 van de AWR. In dit artikel wordt dezelfde wijziging aangebracht als in artikel 67 van de AWR.

Artikel IV (artikel 30 van de Wet waardering onroerende zaken)

In artikel 30 van de Wet waardering onroerende zaken wordt een opsomming gegeven van de artikel uit de AWR die van overeenkomstige toepassing zijn. Door het vervallen van artikel 30 van de AWR moet deze opsomming aangepast worden.

Artikel V (inwerkingtreding)

Ingevolge artikel V treedt deze wet in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. In het wetsvoorstel is niet voorzien in overgangsrecht; de gewijzigde wet heeft onmiddellijke werking. Zittingen in belastingzaken die plaatsvinden na inwerkingtreding van deze wet vinden dus in beginsel in het openbaar plaats. Het doet er niet toe of de zaak voorligt ter beslissing in eerste aanleg, in hoger beroep of in cassatie. Een partij kan nog tot de aanvang van het onderzoek ter zitting een verzoek doen om de deuren te sluiten. De rechter zal dan een afweging maken tussen het algemene belang van openbaarheid en het specifieke belang bij beslotenheid. Ook de uitzondering op de fiscale geheimhoudingsplicht voor het ongeanonimiseerd publiceren van uitspraken geldt onmiddellijk na de inwerkingtreding van de wet.

De Staatssecretaris van Financiën,